

**Uzasadnienie do zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu
z dnia 23 maja 2016 r.**

**zmieniającego zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych
dla obszaru Natura 2000 Przelomowa Dolina Nysy Łużyckiej PLH020066**

Zgodnie z art. 28 ust. 5 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2015 r. poz. 1651 ze zm.) regionalny dyrektor ochrony środowiska ustanawia w drodze aktu prawa miejscowego, w formie zarządzenia, plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000.

Zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Przelomowa Dolina Nysy Łużyckiej PLH020066 zostało ustanowione przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu w dniu 29 września 2014 r. i ukazało się w Dzienniku Urzędowym Województwa Dolnośląskiego w dniu 1 października 2014 r. (Dz. Urz. Woj. Doln. z 2014 r. poz. 4021). Powodem zmiany ww. zarządzenia są uchybienia wskazane w trybie kontroli aktów prawa miejscowego przez Ministra Środowiska, uzasadniające zmianę we własnym zakresie, przesłane pismem znak: DP-074-166/2833/14/PM1 z dnia 26 maja 2015 r., uwagi Ministra Środowiska przedstawione w odniesieniu do innych zarządzeń w sprawie ustanowienia planów zadań ochronnych oraz zmiany wynikające z ponownej analizy zapisów ww. zarządzenia.

Minister Środowiska wskazał, iż w załączniku nr 5 Działania ochronne ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie i obszarów ich wdrażania (obecnie załącznik nr 3) – dla siedlisk 3150 Starorzeczka i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nympheion*, *Potamion*, 3260 Nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników (*Ranunculion fluitantis*) oraz gatunku 1166 Traszka grzebieniasta *Triturus cristatus* ustanowione działanie ochronne polegające na usunięciu dzikich wysypisk lub oczyszczenia siedlisk z odpadów stanowi powtórzenie art. 26 ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. z 2013 r. poz. 21 z późn. zm.). Wyjaśniono, iż zgodnie z §118 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 20 czerwca 2002 r. w sprawie „Zasad techniki prawodawczej” (Dz. U. z 2002 r. Nr 100, poz. 908) w rozporządzeniu nie powtarza się przepisów innych aktów normatywnych. Przepis ten, w związku z § 143 ww. rozporządzenia, ma odpowiednie zastosowanie do aktów prawa miejscowego, zatem w zarządzeniu, które jest aktem prawa miejscowego, nie powinno się powtarzać przepisów ustawowych. Mając na względzie powyższe zapisy usunięto. Tym samym uwzględniono także uwagę dotyczącą wskazania odpowiedzialnego za wykonanie ww. działania ochronnego dla siedliska 3260.

Ponadto uwaga Ministra Środowiska dotyczyła nieodpowiednio określonych podmiotów odpowiedzialnych za wykonanie monitoringu stanu ochrony w odniesieniu do gatunku 1355 Wydra *Lutra lutra*, tj. placówki naukowe i organizacje ekologiczne. W związku z powyższym usunięto wskazane podmioty pozostawiając jedynie organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000.

W związku z uwagami Ministra Środowiska przedstawionymi w odniesieniu do innych zarządzeń w sprawie ustanowienia planów zadań ochronnych i wskazanymi do uwzględnienia podczas opracowywania w przyszłości projektów innych, podobnych aktów prawa miejscowego, dokonano zmian, które dotyczyły:

- niepoprawnie sformułowanych opisów zagrożeń oraz celów działań ochronnych w przypadku niewystępowania przedmiotu ochrony w obszarze Natura 2000 lub jego niskiej reprezentatywności (nadanie kategorii D).

W związku z powyższym w załączniku nr 1 i 2 do niniejszego zarządzenia, dla gatunków: 1037 Trzepla zielona *Ophiogomphus cecilia*, 1188 Kumak nizinny *Bombina bombina*, 1163 Głowacz białopłetwy *Cottus gobio*, 1324 Nocek duży *Myotis myotis*, 1337 Bóbr europejski *Castor fiber*, poprawiono brzmienie zapisu „*Nie analizowano zagrożeń dla gatunku z powodu planowanej aktualizacji Standardowego Formularza Danych w zakresie nadania gatunkowi oceny D - nieznacząca*” na „*Nie dotyczy (przedmiot ochrony występuje w stopniu niereprezentatywnym)*”. Natomiast dla gatunku 1130 Boleń *Aspius aspius* zmieniono zapis z „*Nie analizowano zagrożeń dla gatunku, ponieważ w trakcie prac terenowych nie potwierdzono występowania gatunku w obszarze i nie ma perspektyw na jego występowanie w przyszłości – planowana aktualizacja SDF i usunięcie gatunku z listy przedmiotów ochrony*” na „*Nie dotyczy (brak przedmiotu ochrony)*”.

Dla ww. gatunków usunięto również wskazywane działanie ochronne (załącznik nr 3 niniejszego zarządzenia) pn. „*Propozycja aktualizacji SDF poprzez przygotowanie wniosku do GDOŚ w celu usunięcia gatunku z listy przedmiotów ochrony obszaru / nadania gatunkom oceny D – nieznacząca (...)*”, gdyż wg Ministra Środowiska nie jest to działanie ochronne.

- nieprawidłowo wskazanych podmiotów odpowiedzialnych za wykonanie działań, tj. podmiotów prywatnych w odniesieniu do siedlisk leśnych zlokalizowanych na gruntach niestanowiących własności Skarbu Państwa, należących do osób fizycznych i wspólnot gruntowych. W związku z powyższym dla siedliska przyrodniczego *91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*) i olsy źródliskowe z listy podmiotów odpowiedzialnych za wykonanie działania ochronnego wykreślono

„właściciela lub użytkownika gruntu z siedliskiem”. Pozostawiono właściwe Starostwo Powiatowe (z uwagi na fakt, iż jest to organ sporządzający uproszczone plany urządzenia lasu dla lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa, należących do osób fizycznych i wspólnot gruntowych) oraz Nadleśnictwo Pieńsk (w odniesieniu do terenów znajdujących się w zarządzie Lasów Państwowych).

- nieprecyzyjnie określonego zakresu działania polegającego na zapewnieniu zasobów martwego drewna dla siedlisk leśnych. W związku z tym w załączniku nr 3 do niniejszego zarządzenia dla siedlisk 9110, 9130, 9170, *9180 i *91E0 doprecyzowano zakres przedmiotowego działania zmieniając zapis z *„Zapewnić zasoby martwego drewna, z dostosowaniem do konkretnych uwarunkowań lokalnych (wieku i stanu sanitarnego drzewostanu, wymogów przeciwpożarowych i zagrożeń wynikających z wpływów antropogenicznych) poprzez:*

- *pozostawienie wywrotów i złomów,*
- *pozostawianie martwych drzew stojących oraz drzew dziuplastych i próchniejących,*
- *we fragmentach pozostawiać do naturalnego rozpadu rozproszone pozostałości pozrębowe,*

z wyłączeniem sytuacji bezpośrednio zagrażających bezpieczeństwu ludzi i ich mienia oraz trwałości drzewostanu”

na: *„Na powierzchniach leśnych z siedliskiem przyrodniczym pozostawiać - z wyłączeniem sytuacji stwarzających zagrożenie zdrowia, życia lub mienia ludzkiego - drzewa:*

- *martwe i umierające,*
- *wywroty, złomy*
- *drzewa dziuplaste i próchniejące*
- *pozostawiać do naturalnego rozpadu rozproszone pozostałości pozrębowe (nie zagrażające trwałości lasu).*

Jednocześnie po analizie całego zarządzenia postanowiono zmienić lub uzupełnić inne zapisy w zarządzeniu w następujący sposób:

- W załączniku nr 5 Działania ochronne ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie i obszarów ich wdrażania (obecnie załącznik nr 3), w części Działania dotyczące monitoringu stanu przedmiotów ochrony oraz realizacji celów działań ochronnych - dla siedlisk 9110, 9130, 9170, *9180, *91E0 zmieniono zapis dotyczący częstotliwości przeprowadzenia monitoringu stanu ochrony z *„w 6 i 9 roku obowiązywania PZO na wybranych płatach siedliska stanowiących 5-10% powierzchni siedliska w obszarze Natura 2000, w każdym ze wskazanych*

terminów inne”, na „jednokrotnie między 6-9 rokiem obowiązywania pzo na wybranych płatach siedliska stanowiących 5-10 % powierzchni siedliska w obszarze”. Powyższe wynika z faktu, iż zdecydowana większość płatów siedlisk leśnych zlokalizowana jest na terenach zarządzanych przez Lasy Państwowe, dla których obowiązują 10-letnie Plany Urządzenia Lasu, które określają sposób gospodarowania w poszczególnych wydzieleniach, w tym w wydzieleniach, w obrębie których występują siedliska przyrodnicze. Plany te podlegają strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko, która obejmuje m.in. uzyskanie opinii regionalnego dyrektora ochrony środowiska w zakresie wpływu planowanych działań na siedliska przyrodnicze stanowiące przedmioty ochrony obszarów Natura 2000. W związku z powyższym oraz z uwagi na fakt, iż zmiany w siedliskach leśnych zachodzą powoli, zgodnie z planową gospodarką leśną, która dodatkowo weryfikowana jest pod kątem jej wpływu na środowisko przyrodnicze - jednokrotny monitoring w okresie obowiązywania PZO jest wystarczający, aby zweryfikować realizację pzo w odniesieniu do siedlisk leśnych oraz zaobserwować ewentualne zmiany zachodzące w siedlisku.

- W załączniku nr 5 Działania ochronne ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie i obszarów ich wdrażania (obecnie załącznik nr 3) przeredagowano zapis działania ochronnego dla 1166 traszki grzebieniastej *Triturus cristatus* z „Powiadomienie właścicieli działek o występowaniu gatunku, wskazanie istniejących zagrożeń, zaproponowanie analizy problemów i znalezienia możliwości ich eliminacji, zalecenie ograniczenia w obsadzie ryb i kształtowania siedlisk dla traszki zmniejszających presję ryb”, na „Powiadomienie właścicieli działek o występowaniu gatunku, zidentyfikowanych dla niego zagrożeń oraz zaleceniach mających na celu eliminację tych zagrożeń”. Zmieniono także zapis dotyczący częstotliwości przeprowadzenia monitoringu realizacji działań ochronnych z „w 3, 6 i 9 roku obowiązywania PZO” na „w 6 roku obowiązywania PZO”.

- w załączniku nr 4 Cele działań ochronnych (obecnie załącznik nr 2) – dla siedlisk 6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*) i 6410 Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (*Molinion*) oraz 3150 Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nympheion*, *Potamion* przeredagowano i doprecyzowano cele działań ochronnych.

- W związku z uwagami Nadleśnictwa Pieńsk doprecyzowano lokalizację wdrożenia działań ochronnych dla siedliska 6410 oraz gatunku 1166, dodając numer wydzielenia w obrębie działki o nr ewid. 159/445, obręb Radomierzyce.

Ustanowienie zarządzenia zmieniającego zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronny dla obszaru Natura 2000 Przełomowa Dolina Nysy Łużyckiej PLH020066 poprzedzone zostało przeprowadzeniem postępowania z udziałem społeczeństwa.

W dniu 22 września 2015 r. w Biuletynie Informacji Publicznej i w siedzibie Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska we Wrocławiu (na tablicy ogłoszeń) oraz w Gazecie Wyborczej o zasięgu wojewódzkim ukazało się obwieszczenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 16 września 2015 r. o zamiarze przystąpienia do opracowania projektów zmian zarządzeń w sprawie ustanowienia planów zadań ochronnych dla 42 obszarów Natura 2000 w województwie dolnośląskim, w tym dla przedmiotowego Obszaru. Obwieszczenie zostało również przekazane w celu jego upublicznienia m.in. do Urzędu Miasta i Gminy Bogatynia, gdzie wisiało na tablicy ogłoszeń w dniach 22 września – 13 października 2015 r., Urzędu Miasta Zgorzelec, gdzie wisiało na tablicy ogłoszeń w dniach 23 września – 14 października 2015 r., Urzędu Gminy Zgorzelec, gdzie wisiało na tablicy ogłoszeń w dniach 22 września – 13 października 2015 r., i Starostwa Powiatowego w Zgorzelcu, gdzie wisiało na tablicy ogłoszeń w dniach 22 września – 13 października 2015 r.

Projekt zarządzenia został także przesłany do zaopiniowania do Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska (GDOŚ), a także do członków Zespołu Lokalnej Współpracy utworzonego w trakcie prac nad planem zadań ochronnych.

Obwieszczeniem z dnia 1 lutego 2016 r. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska we Wrocławiu, zgodnie z art. 39 ust.1 *ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2016 r. poz. 353)*, zawiadomił o przystąpieniu do opracowania projektów zmian planów zadań ochronnych dla pięciu obszarów mających znaczenie dla Wspólnoty, w tym m.in. dla obszaru Przełomowa Dolina Nysy Łużyckiej PLH020066, możliwości zapoznania się z dokumentacją sprawy i możliwości składania uwag i wniosków. Obwieszczenie zostało zamieszczone na stronie internetowej Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska we Wrocławiu w dniach 4 - 25 lutego 2016 r., a także ukazało się drukiem w prasie lokalnej (dodatku dolnośląskim Gazety Wyborczej) w dniu 4 lutego 2016 r. Obwieszczenie zostało także przekazane w celu jego upublicznienia do Urzędu Gminy Zgorzelec, gdzie wisiało na tablicy ogłoszeń w dniach 8 – 29 lutego 2016 r., Urzędu Miasta i Gminy Bogatynia, gdzie wisiało na tablicy ogłoszeń w dniach 4 – 26 lutego 2016 r. oraz Starostwa Powiatowego w Zgorzelcu, gdzie wisiało na tablicy ogłoszeń w dniach 4 – 25 lutego 2016 r.

Osoby zainteresowane projektem miały 21 dni na składanie uwag i wniosków.

Uwagi do projektu zarządzenia złożyły następujące podmioty:

1. Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych we Wrocławiu,
2. Klub Przyrodników,
3. Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska.

Uwagi Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych we Wrocławiu rozpatrzono w następujący sposób:

- Uwaga dotycząca zmiany zapisu dotyczącego pozostawiania zasobów martwego drewna określonych w działaniach ochronnych dla siedlisk 9110, 9130, 9170 i *91E0 na: *„Pozostawianie wydzielającego się martwego drewna z wyjątkiem działań w ramach ochrony lasu oraz stanów zagrożenia dla życia, zdrowia i mienia, a także zapewnienia prawidłowego wykonywania hodowlanych zabiegów pielęgnacyjnych”* – została częściowo uwzględniona i zapis otrzymał następujące brzmienie: *„Na powierzchniach leśnych z siedliskiem przyrodniczym w drzewostanach w trzeciej i wyższych klasach wieku oraz w drzewostanach w klasie odnowienia lub w klasie do odnowienia pozostawiać - z wyłączeniem sytuacji stwarzających zagrożenie zdrowia, życia lub mienia ludzkiego lub zagrażającym trwałości lasu :*

- *drzewa martwe i umierające,*
- *wywroty, złomy*
- *drzewa dziuplaste i próchniejące*
- *rozproszone pozostałości pożrębowe”.*

Działanie ochronne polegające na pozostawianiu martwego drewna w płatach siedlisk 9110, 9130, 9170 i *91E0 wynikało ze stwierdzonych zagrożeń polegających na zbyt małym udziale zasobów martwego drewna w części płatów tych siedlisk. Tut. organ uznał, iż możliwa jest zmiana brzmienia działania ochronnego w tym zakresie, gdyż wykonywanie hodowlanych zabiegów pielęgnacyjnych oraz zachowanie właściwego stanu sanitarnego lasu w drzewostanach w I i II klasie wieku nie będzie miało istotnego wpływu na poprawę wskaźnika martwe drewno oraz istotną poprawę różnorodności biologicznej. Wynika to z faktu, iż posusz wydzielający się w drzewostanach tych klas (w przypadku większości gatunków lasotwórczych występujących w tych siedliskach) – ze względu na swoją strukturę grubościową oraz biorąc pod uwagę niewielki udział siedlisk w drzewostanach w I i II klasie wieku w stosunku do całościowej powierzchni poszczególnych siedlisk – jedynie w niewielkim stopniu przyczyniłby się do poprawy wskaźnika martwe drewno oraz stworzenia warunków rozwoju dla organizmów saproksylicznych związanych z zamierającym lub martwym drewnem.

- Ze względu na ustalone w PUL dla Nadleśnictwa Pieńsk na lata 2016 – 2025 składy gatunkowe drzewostanów i składy odnowień na siedliskach przyrodniczych uwzględniono uwagę dotyczącą usunięcia fragmentu opisu zagrożenia J03.01 w brzmieniu „ustalony gospodarczy typ drzewostanu w połączeniu z niedostosowanym typem rębni nie sprzyja zachowaniu siedliska” w odniesieniu do siedlisk 9110, 9130, *9180, *91E0, 9170.

- Nie uwzględniono uwagi dotyczącej usunięcia zapisu: „Preferować w nasadzeniach gatunki drzew charakterystyczne dla (...)” – w odniesieniu do siedlisk 9110, 9130, *9180, *91E0, 9170. Nawet jeśli brak jest wskazań gospodarczych i nie przewiduje się odnowienia na powierzchniach leśnych z siedliskiem, to w sytuacji kłęski lub innego losowego zdarzenia wskazanie jest jak najbardziej adekwatne.

- Uwzględniono uwagę dotyczącą zaktualizowania adresów leśnych zgodnie z Programem Ochrony Przyrody do PUL dla Nadleśnictwa Pieńsk na lata 2016 - 2025.

- W odniesieniu do uwagi dotyczącej zweryfikowania obszarów wdrażania zgodnie z wykazem wydzieleni zawartym w Programie Ochrony Przyrody do PUL dla Nadleśnictwa Pieńsk na lata 2016 - 2025, w których usunięto lub zmieniono informację o siedlisku przyrodniczym – po szczegółowym przeanalizowaniu opisów taksacyjnych – uwagę uwzględniono częściowo. W odniesieniu do siedliska *91E0 usunięto następujące wydzielenia: 158 - d, f, j, k, l, m, n, o, p, r, y, z; 159 - a, b, c, d, f, i, j, l, m; 160 - a, d, f;

W odniesieniu do siedliska 9170 usunięto następujące wydzielenia: 160 - k; 208 - c; 209 - d, k, m; 212 - a, b; 213 - d; 214 - g; 215 - i; 216 - c. W przypadku wydzieleni: 209 - d, k, m oraz 212 - a, b nastąpiła zamiana typu siedliska z 9170 na 9180.

Uwagi Klubu Przyrodników rozpatrzono w następujący sposób:

- W odniesieniu do uwagi, iż niewystarczające jest wskazywanie starosty jako odpowiedzialnego za wykonanie działań ochronnych dla siedlisk leśnych zlokalizowanych na terenach niestanowiących własności Skarbu Państwa, należących do osób fizycznych i wspólnot gruntowych, ponieważ niektóre wskazania (np. pozostawianie martwego drewna) nie dotyczą zagadnień regulowanych takim planem, a także w odniesieniu do stwierdzenia, iż starosta nie jest prowadzącym gospodarkę leśną, nie może zatem być odpowiedzialny za „prowadzenie gospodarki leśnej” – uwaga nie została uwzględniona, gdyż Starosta sporządza uproszczone plany urządzenia lasu oraz zgodnie z art. 22 ust. 5 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz. U. z 2015 r. poz. 2100) nadzoruje ich wykonanie. W związku z powyższym to w kompetencjach Starosty leży uwzględnienie wskazań zawartych w PZO i wdrożenie ich do upul na etapie jego opracowania,

a następnie ich egzekwowanie (w tym także zapisów odnoszących się do pozostawiania martwego drewna).

- Odnosząc się do uwagi na temat wskazanej w pzo powierzchni przeznaczonej do monitoringu stanu ochrony siedlisk leśnych (5-10%) – zdaniem Klubu Przyrodników jeśli obserwacja monitoringowa ma być wykonana jednorazowo w trakcie obowiązywania PZO, to winna objąć 10-20 % powierzchni siedliska. Uwaga nie została uwzględniona. W opinii tut. organu zawarty w zarządzeniu zapis jest wystarczający.

- Uwaga, iż sformułowanie celu ochrony „zachowanie w stanie nie pogorszonym (co najmniej U1)” nie jest prawidłowe, ponieważ dopuszczaloby pogorszenie stanu siedlisk poprzez pogorszenie się z FV do U1 tych parametrów i wskaźników, które obecnie są w stanie FV – co zachowałoby ogólną ocenę U1 - nie została uwzględniona. Zdaniem tut. organu sformułowanie to nie daje przyzwolenia do zaniechania podejmowania wskazanych działań ochronnych lub zmiany obecnego sposobu użytkowania, co doprowadziłoby do obniżenia oceny płatów siedlisk z oceną FV, a jedynie wskazuje, iż ocena ogólna siedliska przyrodniczego w obszarze winna zostać utrzymana na poziomie U1.

- W odniesieniu do uwagi dotyczącej sformułowania: „występowanie w stopniu niereprezentatywnym” w stosunku do gatunków, dla których planuje się nadanie kategorii D – uwagi nie uwzględniono. Przedmiotowy zapis zastosowano zgodnie z wskazaniem Ministra Środowiska.

- Pozostałe zgłoszone uwagi nie dotyczyły zapisów niniejszego zarządzeniem, nie były zatem przedmiotem analizy na obecnym etapie postępowania.

Uwaga Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska dotycząca usunięcia z opisu zagrożenia J03.01 Zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska dla siedliska *9180 Jaworzyny i lasy klonowo lipowe na stokach i zboczach (*Tilio plathyphyllis-Acerion pseudoplatani*) fragmentu „w płatach obserwuje się zbyt małe zasoby martwego drewna” oraz usunięcia działania ochronnego dla tego siedliska, polegającego na pozostawianiu martwego drewna, z uwagi na fakt, iż w odniesieniu do tego siedliska nie jest oceniany wskaźnik martwe drewno, została uwzględniona.

Projekt zarządzenia został na podstawie art. 59 ust. 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2015 r. poz. 525 ze zm.) uzgodniony przez Wojewodę Dolnośląskiego w dniu 20 maja 2016 r.